

ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИМЕЊЕНУ ЕКОЛОГИЈУ
"ФУТУРА"

*Већу Департамана за последипломске студије
Факултета за примењену екологију „Футура“
Универзитета „Сингидунум“-Београд*

*На III. седници Наставно-научног већа Факултета за примењену екологију „Футура“, одржаној 26.11.2010. године, формирана је Комисија за оцену, писање Извештаја и одбрану израђеног мастер рада кандидаткиње **Андрејане Аћимовић**, дипл. инж. пејз. арх., из Београда, под насловом **„ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА“**, у саставу: др Јордан Алексић, ментор, ванредни професор Факултета за примењену екологију „Футура“, др Гордана Дражић, редовни професор Факултета за примењену екологију „Футура“, и др Лидија Амићић, ванредни професор Факултета за примењену екологију „Футура“, Универзитета „Сингидунум“ у Београду. Комисија, након читања, подноси Већу следећи*

ИЗВЕШТАЈ

САДРЖАЈ МАСТЕР РАДА

*Мастер рад кандидаткиње **Андрејане Аћимовић** садржи 63 стране куцаног текста, организованог у 4 поглавља, има три прилога (анкета, упитник и слике старих паркова у свету), као и библиографију која обухвата 17 наслова литературних јединица домаћих и страних аутора.*

*Мастер рад обухвата **УВОД**, Прво поглавље: **РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ ЗЕЛЕНИМ ЈАВНИМ ПОВРШИНАМА И ДОБРИМА**, са пет одељак о законској регулативи која директно или индиректно уређује ову област, Друго поглавље: **ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА**, са одељцима: **ВРЕДНОВАЊЕ ПРЕДЕЛА** и **ТЕХНИКЕ НЕТРЖИШНОГ ВРЕДНОВАЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И РЕСУРСА**, Треће поглавље: **СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА**, са одељцима: **УТИЦАЈ ГРАДОВА НА СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА**, **КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ И ТУРИСТИЧКИ ЗНАЧАЈ СТАРИХ ПАРКОВА** и **УТИЦАЈ И ЗНАЧАЈ ЦЕНТРАЛНОГ ПАРКА У НАСЕЉУ**, Четврто поглавље: **ОДРЖИВОСТ, УПРАВЉАЊЕ И УЛОГА СТАРИХ ПАРКОВА, ЗАКЉУЧАК** и **ЛИТЕРАТУРУ**.*

АНАЛИЗА МАСТЕР РАДА

У **УВОДУ** кандидаткиња наглашава нужност тржишног вредновања расположивих ресурса старих паркова и констатује да њиховим вредновањем заједница сазнаје вредност парка, стара се и располаже њима, на основу тога предвиђа даља улагања која су неопходна за опстанак паркова и постизање њихове одрживости у простору и времену.

У савременом животу стари паркови имају битну еколошку функцију у општем систему зеленила, они су често преовлађујући зелени фонд у насељу а могу бити и значајни елементи туристичке понуде. Стари паркови су изузетно драгоцени простори, који дају обележје насељу или пределу.

У поглављу **1. РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ ЗЕЛЕНИМ ЈАВНИМ ПОВРШИНАМА И ДОБРИМА**, кандидаткиња наводи низ значајних и релевантних законских оквира и одредби које на директан или индиректан начин регулишу или могу да утичу на регулацију заштите и управљања зеленим јавним површинама: Устав, Закон о заштити животне средине, Закон о локалној самоуправи, Закон о комуналној делатности. Кандидаткиња елаборира поједине-важне сегменте и области које се директно или индиректно односе на зелене јавне површине: субјекте заштите животне средине, планирање и коришћење природних вредности, кривична дела против животне средине, обавезе јединица локалне самоуправе, надзор јавних комуналних предузећа.

У поглављу **2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА**, кандидаткиња у одељцима **ВРЕДНОВАЊЕ ПРЕДЕЛА** и **ТЕХНИКЕ НЕТРЖИШНОГ ВРЕДНОВАЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И РЕСУРСА** увиђа значај вредновања предела, указује на вишезначност и захтевност приступа и констатује да се **вредност предела огледа у његовом диверзитету, у вези с прошлошћу, природном и културном наслеђу, биодиверзитету, и коначно карактеру као елементу културе и идентитета**. Кандидаткиња наглашава да је у процеса чувања и унапређења вредности предела потребно утврђивање карактера предела, као и да његова процена представља интегрални део планирања простора и политика које одлучују о "спољним потребама" развоја (развој енергетике, транспорта, водопривреде, туризма, пољопривреде и рурални развој).

Кандидаткиња наглашава да је нетржишно вредновање природних вредности и ресурса уствари индиректна метода, која се заснива на тржишним ценама роба и услуга које су у вези са природним добрима које се намеравају вредновати, а за које не постоје тржиште, па отуда немају ни одговарајуће тржишне цене.

Зато се, како наглашава кандидаткиња, индиректни приступ вредновања базира на проистеклој (добијеној) потражњи и технички произведеној цени (цена производње) укључујући улаз нетржишне вредности околине, као што је подземна вода, у процесу производње, као и могућност дефинисања цена која ће да квантификује економске губитке повезане са утицајем деградираних природе на људско здравље. На крају овог поглавља кандидаткиња указује на битне карактеристике најчешће коришћених метода нетржишног вредновања природних вредности:

- *Метод процене изведене потражње/трошкови производње*
Derived Demand/Production Cost Estimation Techniques
- *Метод вредновања воде кроз трошкове лечења -Cost-of-Illness Method*
- *Метода контролисаног понашања - Averting behavior Method*
- *Метод хедоничких цена - Hedonic Price Methods*
- *Метод путног трошка -Travel Cost Method – TCM*

У поглављу **3. СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА**, кандидаткиња у одељцима: **УТИЦАЈ ГРАДОВА НА СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТА, КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ И ТУРИСТИЧКИ ЗНАЧАЈ СТАРИХ ПАРКОВА и УТИЦАЈ И ЗНАЧАЈ ЦЕНТРАЛНОГ ПАРКА У НАСЕЉУ**, разматра и актуализује значај антропогених утицаја и самих градова на стање животне средине, а посебно на: измене геолошке средине, измене рељефа-урбане геоморфологије, измене водних екосистема, промену квалитета ваздушне средине, микроклиматске и мезоклиматске промене, утицају изградње на земљиште и утицаје града на живи свет. **Стари паркови**, како констатује кандидаткиња, **чувају у свом простору протекло време, од свог настанка до данашњег дана. Они су сведоци историје и културе протеклог времена и због тога су појединачно занимљиви за истраживања и вредновање.**

У поглављу **4. ОДРЖИВОСТ, УПРАВЉАЊЕ И УЛОГА СТАРИХ ПАРКОВА**, кандидаткиња указује на значај манаџмента старих паркова у насељеним местима и на нужност да се изврши техничка реконструкција и биолошка рекултивација паркова ради враћања некадашњег изгледа у циљу очувања наслеђа, урбанистичке и културне европске баштине тог краја.

У **ЗАКЉУЧКУ** кандидаткиња прво констатује да је концепт предела вишезначан и да захтева холистички приступ. **Вредност предела се огледа у његовом диверзитету, у вези с прошлошћу, природном и културном наслеђу, биодиверзитету, и коначно карактеру као елементу културе и идентитета.** Постојање и опстајање вредности условљено је функционисањем предела као целине. Поддржавајући савремена научна кретања у истраживању предела, Европска конвенција о пределима, чији је и Србија потписник, предвиђа неопходне активности да би се остварили циљеви планирања, управљања и заштите европских предела, као дела природног и културног наслеђа. Савремена наука о простору, наглашава кандидаткиња, предео схвата холистички, као просторни оквир који је више од просте суме елемената, а проблеми се посматрају у ширем контексту, у коме промене, које су неизбежне, морају бити "вођене знањем". То значи, констатује кандидаткиња, да је потребно **формулисати јасну политику према пределу, јасан инструмент планирања, заштите и управљања пределима заснован на познавању и уважавању контекста предела, његовог локалног карактера и потенцијала.** Поред тога, потребно је политике планирања предела прикључити у постојећи систем планирања, у складу са позитивним европским и светским искуствима, али и са стањем и перспективама развоја просторног планирања на националном нивоу.

Паркови су документ културе народа и времена у ком су настали. У савременом животу **стари паркови имају битну еколошку функцију** у општем систему зеленила а могу бити и значајан елемент туристичке понуде. Да би парк опстао и имао жељени изглед, неопходна је стална нега и одржавање, што у економском смислу подразумева велико новчано улагање које мора бити оправдано за друштвену заједницу. Изостанком планског одржавања, долази до наглог пропадања паркова, који постају све сиромашнији у биљном фонду и вртно архитектонским елементима, а његова концепција им се нарушава. **Да би се сачували, стари паркови-закључује кандидаткиња- изискују сталну негу и заштиту, а уколико су деградирани, обнову.**

ЛИТЕРАТУРА обухвата 17 наслова домаћих и страних аутора, са тематиком из различитих научних области.

З А К Љ У Ч А К

На основу презентованог садржаја мастер рада може се констатовати да је кандидаткиња одабрала актуелну тему и стручни проблем, који је мултидисциплинарно сагледала кроз призму више научних дисциплина.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу да се мастер рад кандидаткиње **Андрејане Аћимовић**, из Београда, под насловом **„ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ СТАРИХ ПАРКОВА“**, УСВОЈИ и кандидаткињи ОДОБРИ ЈАВНА ОДБРАНА.

У Београду, 05.10. 2011. године

К О М И С И Ј А :

1. **Проф. др Јордан Алексић, ментор**
Факултет за примењену екологију
„Футура“, Универзитет „Сингидунум“

2. **Проф. др Гордана Дражић,**
Факултет за примењену екологију
„Футура“, Универзитет „Сингидунум“

3. **Проф. др Лидија Амиџић,**
Факултет за примењену екологију
„Футура“, Универзитет „Сингидунум“
